

STATKRAFT ENERGI AS
Postboks 200 Lilleaker
0216 OSLO

Vår dato: 16.12.2024
Vår ref.: 202404067-11
Deres ref.:

Saksbehandler: Øistein Løvstad
Epost: oel @nve.no

Godkjenning av detaljplan for miljø og landskap – Svean kraftverk i Trondheim kommune

Vi viser til deres søknad om godkjenning av detaljplan for miljø og landskap for nytt Svean kraftverk.

Vedtak

NVE godkjenner fremlagte detaljplan for miljø og landskap av 11. juni 2024 for bygging av Svean kraftverk i Nidelva, Trondheim kommune.

Godkjenningen av detaljplan for miljø og landskap gis på følgende vilkår:

- Dere skal orientere oss om dato for oppstart av anleggsarbeidet senest 7 dager før planlagt start. Vi skal også orienteres ved viktige eller kritiske faser i anleggsarbeidet.
- Statskraft skal utarbeide en detaljert plan for istandsetting som oversendes NVE for godkjenning i god tid før arbeidene med dette starter.
- Statkraft skal legge frem en plan for riving av eksisterende bygninger tilknyttet Svean kraftverk.
- Endelig plan for fasadeutforming for portal- og transformatorbygg ved Svean skal sendes til NVE for kontroll i god tid før bygging av disse starter.
- Dokumentasjon på at anleggsarbeidene, samt bygging av portal- og transformatorbygg, kan gjennomføres med tilstrekkelig sikkerhet mot skred skal legges frem for NVE.
- Det utarbeides en sluttrapport innen miljø og landskap som sendes NVE innen ett år etter idriftsettelse. Rapporten skal dokumentere at anlegget er bygget i samsvar med konsesjonspliktavurdering, godkjent detaljplan og forutsetninger/endringer som er godkjent i løpet av byggeprosessen. [Link til mal](#).
- Senest 1 måned etter idriftsettelse av kraftverket skal dere sende inn melding om dette til oss på skjema som ligger på vår hjemmeside (<https://www.nve.no/om-nve/skjema-og-rapporteringsordninger/>).

NVE kan kreve ytterligere detaljering for alle deler av tiltaket. Slike planer skal godkjennes av oss før arbeidet settes i gang.

Eksisterende Svean kraftverket er bygget konsesjonsfritt. NVE gjorde i 2023 en konsesjonspliktavurdering av byggingen av det nye kraftverket. I vedtak av 7. desember 2023 (ref. NVE 202306897-7) konkluderte NVE med at nye Svean kraftverk ikke er konsesjonspliktig etter vassdragsreguleringsloven § 3. I medhold av vilkårene i revidert reguleringskonsesjon for Selbusjøen (kgl. res. av 07. mars 2014), post 7, kan derimot NVE følge opp planlegging, bygging og drift av anlegget.

Tilsyn

NVE vil følge opp anlegget med inspeksjon.

Anlegget er både for planlegging, bygging og senere drift underlagt bestemmelser om internkontroll etter forskrift om internkontroll etter vassdragslovgivningen (FOR 2011-10-28 nr. 1058 IK-vassdrag). Ved tilsyn på anlegget vil NVE kontrollere at internkontroll etter denne forskrift er etablert.

Vår behandling av detaljplanen

Dagens Svean kraftverk i Trondheim kommune er bygd i etapper fra 1939 og har i dag 3 turbiner med oppstart i henholdsvis 1940, 1945 og 1956. Kraftverket utnytter et fall på 55 meter med inntak i Selbusjøen og utløp i Nidelva. Installert effekt er på 36 MW og midlere årsproduksjon er oppgitt til 122 GWh/år. Maksimal driftsvannføring/slukeevne er på 75 m³/s. Eksisterende Svean kraftverk har nådd den tekniske levealderen og et større tiltak nå er helt nødvendig for å sikre fremtidig produksjon. Statkraft har besluttet å bygge et nytt Svean kraftverk i fjell, som skal erstatte dagens kraftverk. Maksimal driftsvannføring blir den samme med 75 m³/s, mens det er antatt en økning i årsproduksjon på 10 GWh.

Figur 1: Oversiktskart

Tiltaksområdet for nytt Svean kraftverk ligger ved Nidelva ca. 26 km oppstrøms Trondheimsfjorden og Trondheim sentrum. Tiltaksområdet for nytt inntak ligger inntil Selbusjøen på Grendstad.

Detaljplanen

Tiltaket med bygging av nytt Svean kraftverk omfatter i hovedsak ny kraftstasjon i fjell og nytt utløp til Nidelva på Svean, samt nytt inntak i Selbusjøen på Grendstad. Tiltaket innebærer nye synlige anleggsdeler som portalbygg, transformatorbygg, inntakskonstruksjon, utløpskanal og omlegging av vei med ny bru på Svean. Det er også behov for ny svingetunnel som medfører en ny enkel tunnelportal i lia over Svean. Eksisterende tilløpstunnel mellom Selbusjøen og Svean vil bli gjenbrukt med nødvendige tilpasninger.

Byggingen av nytt kraftverk vil skje i to anleggsområder. Ved inntaksområdet på Grendstad bygges ny inntakskonstruksjon i Selbusjøen. Adkomsttunnelen til ny kraftstasjon blir drevet fra stasjonsområdet på Svean. Det er her hovedtyngden av anleggsarbeidene vil bli gjennomført. Statkraft har utarbeidet separate arealbruksplaner for inntaksområdet på Grendstad og stasjonsområdet på Svean. Overskuddet av tunnelmasser fra prosjektet er beregnet til omtrent 160 000 m³ anbragt volum. Statkraft ønsker ikke å etablere varige deponier i tiltaksområdet, men å avhende overskuddsmasser til andre godkjente tiltak i regionen.

Byggingen av nytt kraftverk vil foregå samtidig som eksisterende Svean kraftverk er i drift, og nytt kraftverk kobles på eksisterende vannvei når dette er ferdig bygget. Den gamle kraftstasjon blir deretter tatt ut av drift og skal rives.

Figur 2: Dagens Svean kraftverk. Nytt kraftverk i fjell med utløpskanal bygges til høyre for eksisterende stasjonsbygg.

Høring av detaljplan

Detaljplanen for Svean kraftverk ble sendt på høring til lokale og regionale myndigheter og interesseorganisasjoner den 2. juli 2024. Statkraft orienterte berørte grunneiere, naboer og rettighetshavere. Høringen av detaljplanen ble også kunngjort i Adresseavisen. Frist for å sende inn uttalelse ble satt til 10. september 2024. Trøndelag fylkeskommune fikk utsatt frist til 24. september. Høringsuttalelsene har vært forelagt konsesjonær for kommentar. Statkraft kommenterte uttalelsene den 30. oktober og 11. november 2024. NVE mottok 4 uttalelser i forbindelse med høringen.

NVE ba den 11. november Statkraft om enkelte tilleggsopplysninger, i tillegg til å be om en oppdatert arealbruksplan for arealene som ikke var inkludert i den opprinnelige planen. I oppdatert arealplan av 3. desember 2024 er det tegnet inn areal for mannskapsrigg på nordsiden av eksisterende kraftverksbygning. Statkraft har vært i dialog og avklart bruken av dette arealet med nærmeste grunneier og nabo. NVE vurderer at endringene er av en begrenset karakter, hvor det ikke er nødvendig med ny høring.

Uttalelser som kom inn i forbindelse med høringen, samt Statkrafts kommentarer, er gjengitt under:

Trøndelag fylkeskommune (6. september 2024) skriver at Svean kraftverk, sammen med Løkkaunet kraftstasjon og tilhørende arbeiderboliger, danner et kulturmiljø som kommunen har foreslått vernet. Svean er, etter dialog med eier, derimot vurdert fritatt fra verneklasse. Fylkeskommunen mener at det å rive Svean vil føre til en betydelig svekkelse av kulturmiljøet i området. De viser samtidig til informasjon fra Statkraft om betydelige skader på bygget, og betydelige behov for reparasjoner og utskiftninger ved både bygg og teknisk anlegg. Fylkeskommunen anbefaler at planen for Svean-anlegget legger til grunn en dokumentasjon ved bilder og oppmåling, evt. 3D-scanning for dokumentasjon av det historiske kraftanlegget før dette rives. Videre bør det sikres at bygningsdeler og materialer sikres for gjenbruk og evt. avhending, der dette er mulig.

Fylkeskommunen forutsetter at tiltakene i forbindelse med planen ikke fører til skade eller negativ påvirkning på automatisk fredet gravfelt id 319388, samt skålgropstein id 276651. Ikke fredete kullmiler id 319391, 319393, 319394 og 319395 bør så vidt mulig søkes bevart. De viser videre til uttalelse etter arkeologisk registrering, datert 27. juni 2024, for nærmere beskrivelse av ovenstående. Fylkeskommunen minner om den generelle aktsomhets- og meldeplikten etter kulturminnelovens § 8.

Fylkeskommunen forutsetter at det søkes om midlertidig utvidet bruk av avkjørsel ved bygging av kraftstasjonen. Tiltakshaver kan søke digitalt om dette gjennom skjema på fylkeskommunens hjemmesider. Videre kommer det ikke tydelig frem av oversendelsen hva som foreslås som byggegrense mot fylkesveg. Hvis planen ikke angir byggegrense og det planlegges for tiltak utenfor denne, gjør fylkeskommunen oppmerksom på at det må søkes om dispensasjon fra byggegrense for både permanente og midlertidige anlegg.

Trøndelag fylkeskommune er vannregionmyndighet for Trøndelag vannregion, og følger opp vannforvaltningsplanen slik beskrevet i vannforskriften § 21. Miljømålene i vannforvaltningsplanen er sektorovergripende for å sikre ivaretagelse av vann på tvers av

avgrensede myndighetsansvar. Sektormyndighetene har en selvstendig plikt til å hensynta miljømålene i egen forvaltning.

Det omsøkte tiltaket berører følgende vannforekomster:

- Langvatnet ID 123-324-G. Grunnvannsforekomst med miljømål «god kvantitativ og kvalitativ» tilstand, ukjent tilstand pr. dato.
- Selbusjøen, ID 123-892-1-L. Sterkt modifisert vannforekomst (SMVF) med moderat økologisk potensial og dårlig kjemisk tilstand. Miljømål «godt økologisk potensial og god kjemisk tilstand».
- Nidelva Løkaunet - Moodden, ID 123-599-R. Sterkt modifisert vannforekomst (SMVF) med moderat økologisk potensial og ukjent kjemisk tilstand. Miljømål «godt økologisk potensial og god kjemisk tilstand».

Miljømålet fastsetter handlingsrommet for tiltak og inngrep i vannforekomster, jf. vannforskriftens §5, 1. ledd. SMVFER skal beskyttes mot forringelse og forbedres. Pga. at miljøtilstanden er under miljømålet i dette tilfellet er handlingsrommet lukket, og nye forringende inngrep skal ikke tillates.

Vannregionmyndigheten vurderer at det er fare for at det oppstår ulemper for miljømåloppnåelse i denne saken, og at det i konsesjonspliktavurderingen er nødvendig med en nærmere vurdering av om miljømålene ivaretas eller om det skjer en midlertidig eller varig forringelse av vannforekomstene som berøres. Det er nødvendig med en bedre forklaring av forholdet mellom de tekniske behovene knyttet til kraftreguleringen, dagens miljøtilstand, og miljømålene, for å sannsynliggjøre at tiltakene ikke forringer miljøtilstanden eller sementerer muligheten for å nå miljømålene på sikt. Dette er ikke til hinder for aktivitet, men skal besvares.

Dette understreker at forvaltningen både har en plikt til å bedre miljøtilstanden i vann, og et forbud mot å forringe den. Det er likegyldig hvor negativ påvirkning stammer fra. Vi minner også om at vannforskriftens § 12, unntaksparagrafen, ikke kommer til anvendelse ved SMVFER, og videre at det ikke gis unntak for målene for kjemisk tilstand.

Trøndelag fylkeskommune ber med bakgrunn i disse vurderingene om å få tilsendt vedtak i saken, slik at vi har mulighet til å følge opp saken i videre behandling etter øvrig sektorregelverk.

Statkrafts kommentar:

Kulturminner

Vi viser til fylkeskommunens anbefaling om at planen for Svean-anlegget skal inkludere dokumentasjon ved hjelp av bilder, oppmåling og eventuelt 3D-scanning for å bevare det historiske kraftanlegget. Vi har vært i kontakt med byantikvaren og avklart hvilke dokumentasjonskrav som gjelder. Det er avklart at det skal benyttes byantikvarens standardmal for dokumentasjon. Dette innebærer at vi vil sikre en grundig dokumentasjon av bygget før riving. Vi vil vurdere å gjennomføre en ombrukskartlegging som en del av miljøsaneringsbeskrivelsen for at bygningsdeler og materialer sikres for gjenbruk og

eventuell avhending der dette er mulig. Anleggsarbeidene vil ikke føre til skade eller negativ påvirkning på automatisk fredet gravfelt id 319388 eller skålgropstein id 276651. Gravfeltet med sikringszone ligger utenfor inngrepsgrensen til prosjektet. Skålgropssteinen vil sikres med en fysisk avsperring.

Veg

Statkraft vil søke fylkeskommunen om midlertidig utvidet bruk av avkjørsel ved bygging av kraftstasjonen. Vi er i dialog med fylkeskommunen ang. søknad om dispensasjon for byggegrensen ved Brøttemsvegen oppe ved inntaket. Behovet for dispensasjon vil avklares ved nærmere detaljering av tiltaket.

Vannforvaltning

Vi viser til fylkeskommunens ønske om en nærmere vurdering av om miljømålene ivaretas eller om tiltakene vil føre til midlertidig eller varig forringelse av vannforekomstene.

Påvirkningen av vannforekomstene er omtalt i følgende uttalelser i prosjektet.

• Nidelva Løkaunet - Moodden (ID 123-599-R)

Fra Konesjonspliktavurdering av et nytt Svean kraftverk i Trondheim kommune, Trøndelag 07.12.23: I vedtaket presiseres det av NVE at prosjektet ikke vil ha noen innvirkning på måloppnåelse eller gir forringelse av tilstand av vannforekomsten.

Fra Utslippstillatelse for bygging av nytt Svean kraftverk i Trondheim kommune 18.03.2024: Denne vannforekomsten er vurdert i utslippstillatelsen fra Statsforvalter. Statsforvalteren har godkjent utslippstillatelsen for Svean kraftverk med flere vilkår for å beskytte vannforekomstene. De planlagte tiltakene samt de ekstra vilkårene i tillatelsen skal sikre at den økologiske tilstanden opprettholdes, og at vannforekomstene ikke blir forringet i anleggsarbeidene.

• Selbusjøen (ID 123-892-1-L)

Fra Utslippstillatelse for bygging av nytt Svean kraftverk i Trondheim kommune 18.03.24

(Statsforvalter): Denne vannforekomsten er vurdert i utslippstillatelsen fra Statsforvalter. Statsforvalteren har godkjent utslippstillatelsen for Svean kraftverk med flere vilkår for å beskytte vannforekomstene. De planlagte tiltakene samt de ekstra vilkårene i tillatelsen skal sikre at den økologiske tilstanden opprettholdes, og at vannforekomstene ikke blir forringet i anleggsarbeidene.

• Langvatnet (ID 123-324-G)

Vurderingen av vannforekomst Selbusjøen er også dekkende for vannforekomst Langvatnet fordi inngrepsgrensa for prosjektet ligger i et område hvor disse to vannforekomstene overlapper.

Statsforvalteren i Trøndelag (6. september 2024) skriver at det ser ut til at utbyggingen vil berøre noe dyrka og dyrkbart areal ved Svean og langs veien mot Løkaunet kraftverk, men at tiltaket er innenfor rammene av gjeldende reguleringskonsesjon og vilkårene som

er fastsatt i den – tiltaket er dermed unntatt omdisponeringsforbudet i jordlova. Statsforvalteren som landbruksmyndighet vil likevel henstille til at inngrepet i jordressurser reduseres til et minimum, og viser til føringer om et skjerpet jordvern med bl.a. ny nasjonal jordvernstrategi fra juni 2023.

Begge de berørte områdene berører gran- og lauvdominert skog på middels og høy bonitet. Jambfør plan for revegetering, planlegges det verken tilsåing med frøblanding eller planting. Planen er at midlertidig omdisponerte områder, samt tilbakeførte områder, skal dekkes til med jordmasser fra prosjektet, som skal gro igjen med frø fra frøbanken i jorda. Det vil ta lang tid før gran vil etablere seg gjennom naturlig tilgroing. For en raskere tilbakeføring av området, bør det av skogbrukshensyn vurderes å plante gran og eventuelt lauvtrær på områder der det er ønskelig å få opp skog.

På generelt grunnlag er Statsforvalteren positive til prosjekter som går på å oppgradere eksisterende, eldre kraftverk med nye moderne turbiner som kan øke kraftproduksjonen. I tilfellet for Svean vil man få noe økt produksjon som følge av at turbinene er nye, men det blir ingen markant økning. Hvis mulig, bør Statkraft lete etter tiltak som i tillegg øker energiproduksjonen med de vannmengder som er til rådighet i gjeldende konsesjon.

Detaljplanen sier ikke noe om tiltak for å unngå at fisk går opp i kraftverket via utløpskanalen. Dette mener Statsforvalteren at må på plass.

Statkrafts kommentar:

Kantvegetasjon

Statsforvalteren gir tillatelse til hogst innenfor planavgrensningen. Tillatelsen følger med vilkår som vil følges nøye opp gjennom prosjektets miljøoppfølgingsplan.

Landbruk

Statsforvalteren minner om at hensynet til jordvernet veier tungt og oppfordrer til å hente innspill fra "Veileder til matjordplaner i Trøndelag". Statkraft vil, i den grad det er mulig, sikre at inngrepet i jordressurser reduseres til et minimum. Statsforvalteren peker også på at naturlig tilgroing vil ta lang tid og ber om at det gjøres en vurdering av planting av gran og lauvtrær på områder der det er ønskelig å få opp skog. Disse hensynene vil omtales i nærmere detalj i en oppdatert revegeteringsplan.

Klima og miljø

Statsforvalteren ber om en uttalelse rundt tiltak for å unngå at fisk går opp i utløpet på kraftverket via utløpskanalen. Statkraft ønsker å sikre gode forhold for fiskebestanden i området nedenfor kraftverket, som er et viktig gyteområde for ørret. Det har per i dag ikke vært registrert tilfeller av fisk som vandrer inn i kraftverkets utløp, verken gjennom observasjoner fra kraftverksgruppen eller som følge av henvendelser fra fiskeinteresserte vedrørende skadet fisk i området. På grunn av disse faktorene er det ikke grunnlag for å etablere tiltak på nåværende tidspunkt. Vi vil likevel forberede for fremtidig montering av fiskesperre på det nye utløpet, dersom det i framtiden viser seg å være behov for dette.

Trondheim kommune (6. september 2024) viser til tidligere dialog og innspill fra deres side i saken. Kommunen imøteser videre dialog om detaljplan for nedleggelse og reetablering av arealer i kraftstasjonsområdet på Svean når denne foreligger, for å sikre kantsonen mot Nidelva og at revegetering gjøres på best mulig måte. Trondheim kommune forventer at de får oversendt en ny versjon av plan for revegetering når denne foreligger med mer innhold og detaljer.

Riving av tidligere kraftstasjon vil medføre bortfall av hekkeområder for taksvale (NT). Selv om dette ikke utgjør en stor andel av bestanden, vil ethvert inngrep som reduserer hekkemulighetene for en rødlistet art være negativt. Det er også registrert sandsvale (VU) i området der Svean kraftstasjon står. Kommunen registrerer at Statkraft ikke ønsker å anlegge et sandsvalehotell som avbøtende tiltak, men gjør oppmerksom på at det naturlige hekkehabitatet for sandsvale er elvebredder. Slike habitater har blitt sjeldnere, og i et regulert vassdrag slik som Nidelva har slike habitater gått tapt. Det finnes nå svært få gjenværende kolonier av arten i Trondheim. Statkraft har en enestående mulighet til å forbedre miljøtilstanden for sandsvale i området. Trondheim kommune ber derfor at det gjøres en ny vurdering av avbøtende tiltak i form av et sandsvalehotell, gjerne i kombinasjon med hekkeplasser for taksvale. Trondheim kommune kan være behjelpelig med dette.

Når det gjelder håndtering av masser med fremmedarten lupin (vedlegg 8) må tiltakene dokumenteres slik at det framgår at forskrift om fremmede organismer er fulgt.

Statkrafts kommentar:

Fugl

Kommunen har i sitt høringsinnspill etterlyst en ny vurdering av avbøtende tiltak for sandsvale, gjerne i kombinasjon med tiltak for taksvale. Som presisert i detaljplanen er det ikke observert typiske hekkelokaliteter for sandsvale i eller i umiddelbar nærhet til tiltaksområde. Vi ønsker likevel å vurdere løsninger som kan legge til rette for etablering av naturlige hekkeplasser for å bedre habitatsforholdene i området og vil involvere kommunen og BirdLife Norge i disse vurderingene.

Revegetering

Vi bekrefter også at en revidert versjon av revegeteringsplanen, med mer detaljer og innhold, vil bli oversendt kommunen så snart den er ferdigstilt.

Trondheim og Omland Fiskeadministrasjon TOFA (10. september 2024) skriver at Nidelva er en kraftverkspåvirket elv med store utfordringer for ørretbestanden i elva. Det vurderes at hovedelva i dag har svært liten kapasitet til å produsere yngel. TOFA er bekymret for avrenning fra prosessvannet fra tunellsprenging. Partikkeltilførselen til Nidelva bør være minimal. Det samme gjelder for deponi av tunnelmasse som ikke er vasket.

For eksisterende utløp ved Svean skriver TOFA at de regner med at det brukes naturstein og ikke sprengstein til det som til slutt danner elvebunnen.

Området rundt Svean kraftstasjon og Moodden er av de mest brukte fiskeplassene i elva. TOFA håper Statkraft legger til rette for sportsfiske i området og foreslår etablering av en gapahuk og informasjonstavle om fisketilbudet i området.

TOFA lurer på om det blir noe form for sperrerist på de nye utløpene i elva, eller om fisk kan svømme inn i tunellene uhindret. De lurer også på hvor langt fisken da ev. kan svømme. Beplantning av kantskog er også viktig. Det er mye bever i området, og det bør derfor velges treslag som beveren ikke er så glad i.

Som avbøtende tiltak når man først har alle anleggsmaskiner og kraner i området, mener TOFA det burde vurderes å legge ut litt gytesubstrat i hovedelva. Manko på vanddekket gyteareal er et av de store problemene for ørreten i elva. Spesielt strekningen Løkaune – Svean, hvor de fleste grusbankene ligger. Her blir det ofte tørt, og selv om det er god vannføring på høst og fisken får gytt, dør ofte egg på grunn av tørrlegging og frost.

Statkrafts kommentar:

Avrenning prosessvann

Statkraft skal rense alt prosessvann fra tunnelboring før utslipp, med grenseverdier for suspendert stoff og tungmetaller, samt kontinuerlig pH-måling for å unngå toksisk ammoniakkdannelse. Deponering av overskuddsmasser skal avklares i detaljplanen for miljø og landskap, og det vil bli utført tiltak for å hindre utslipp av partikler, olje og andre forurensninger. Overvåking av vannkvaliteten i resipientene vil bli gjennomført før, under og etter anleggsperioden for å sikre at vannforekomstene ikke blir negativt påvirket.

Plassering av masser i dagens utløpskanal

Detaljer rundt plassering av masser i dagens utløpskanal vil forutsette en egen tillatelse etter forurensningsloven. Dette vil bli avklart i forbindelse med utarbeidelse av detaljplaner for riving av kraftstasjonen og reetablering av arealer. Denne vil sendes ut på egen høring.

Revegetering og hensyn til bever

Reetablering av kantskog vil omtales i nærmere detalj i revidert revegeteringsplan. I henhold til vilkårene fra Statsforvalteren for tillatelse til hogst i kantvegetasjon, skal området revegeteres ved å la stedegen vegetasjon vokse opp naturlig. Dette kan fremskyndes ved å plante ut røtter fra eller unge stedegne løvtrær. Dette begrenser muligheten til å kontrollere hvilke treslag som etablerer seg i området med hensyn til bever.

Gyteforhold ørret

Vi vil understreke at tiltaket i seg selv forventes å ha liten påvirkning på ørreten ettersom kraftverket vil driftes som i dag. Vi vil likevel, i samarbeid med interne fiskeressurser, gjøre en nærmere utredning av muligheten for å utføre habitatsforbedrende tiltak i forbindelse med prosjektet.

Gapahuk og informasjonstavle:

Vi noterer oss ønsket fra TOFA, men kan ikke love noe på dette tidspunktet. Statkraft vil legge til rette for bruk av området, men som et prinsipp skal det være i form av tiltak som kommer

samtlige brukere av området til gode, ikke spesifikke grupperinger. En gapahuk som kan brukes av alle, ikke bare fiskere/TOFA-medlemmer, kan derfor være et tiltak som vil bli vurdert videre.

NVEs vurdering

NVE mener at detaljplanen for miljø og landskap i utgangspunktet er en god og dekkende plan. Arealbruken er satt til et tilfredsstillende lavt nivå, og arealer som berøres vil i all hovedsak være arealer som tidligere har blitt sterkt påvirket av den opprinnelige utbyggingen, eller i dag er opparbeidet som veier og grusplasser. Både ved Svean og Grendstad er riggområder og mellomlager for masser lagt til områder hvor tippmasser fra tunnelen ble deponert ved byggingen av dagens Svean kraftverk. NVE mener det også er positivt at Statkraft ikke planlegger å etablere nye deponier for overskuddsmasser, men ønsker å avhende disse til andre godkjente tiltak i regionen.

Statsforvalteren i Trøndelag har godkjent Statkrafts søknad om rydding av vegetasjon i kantsonen og gitt utslippstillatelse for arbeidene både ved Svean og Grendstad. Begge tillatelsene har egne vilkår for gjennomføringen. I tillegg har Statkraft i e-post av 3. desember 2024 bekreftet overfor NVE at det vil benyttes siltgarding for å hindre spredning av partikler fra massene ved opparbeidelse av fangdam ved Grendstad. Videre har Statkraft beskrevet at oppgradering av moloen ved Grendstad vil gjøres ved lav vannstand. Utlegging av masser kan da gjøres på en måte som i størst mulig grad begrenser oppvirvling og spredning av sedimenter. For mellomlagret av masser ved Svean er dette planlagt ovenfor den midlertidige veien med en avstand på ca. 30 meter til Nidelva. Statkraft planlegger også for at det skal etableres filtergrøfter for oppsamling av eventuell avrenning som ledes til sedimentasjonsbasseng.

Generelt om istandsetting og utforming av stasjonsarealet

I detaljplanen med vedlegg er det trukket opp prinsipper for istandsetting av arealene. NVE mener dette er fornuftig, da sluttresultatet forventes å bli best mulig når omfanget av istandsettingen er kjent og det kan utarbeides konkrete planer. NVE setter derfor vilkår om at Statkraft utarbeider en detaljert plan for istandsetting på et senere tidspunkt. Dette må skje i god tid før arbeidene med istandsetting starter opp. Planen må omhandle både arealene som berøres av anleggsperioden og arealene hvor eksisterende bygningsmasse rives. Det skal i tillegg utarbeides en egen plan for riving av eksisterende stasjonsbygg.

Detaljplan for miljø og landskap beskriver kort at portal- og transformatorbygg skal oppføres i betong. Endelig utforming av byggene er enda ikke avklart. NVE setter derfor vilkår om at Statkraft skal legge frem en beskrivelse av endelig fasadeutforming for portal- og transformatorbygg.

Videre vil NVE presisere at vekstmasser er en viktig ressurs det kan vise seg å være begrensede mengder av. Selv om NVE mener at det er fornuftig at plan for istandsetting sendes inn på et senere tidspunkt, er det viktig at man allerede nå planlegger og gjennomfører prosjektet med sikte på et best mulig sluttresultat. Ved etablering av deponier, riggområder osv. skal all vekstmasse tas av og mellomlagres klart adskilt fra andre masser.

Vurdering av flom og skredfare

Området ved Svean kraftverk ligger under marin grense, og Statkraft har høsten 2024 fått Sweco til å gjennomføre en vurdering av grunnforholdene. Sweco skriver følgende i deres oppsummering av undersøkelsene:

De aktuelle tiltakene på Svean er gjennomførbare basert på foreliggende grunnundersøkelser, slik planene er per dags dato. Tiltak skal kunne prosjekteres med tilfredsstillende sikkerhet, gitt at det ikke kommer store endringer i omfang eller grunnlag. Det understrekes at det ikke er gjennomført detaljprosjektering, med unntak av for prefabrikkert mur helt nord i området, og at denne vurdering kun omhandler gjennomførbarhet. Det er fortsatt knyttet usikkerheter til løsninger ved deponering av masser i området.

Som en kommentar til de utførte undersøkelsene skriver Statkraft at beregningene viser at det er fullt mulig å gjennomføre oppfylling i området, men at det må tas hensyn til restriksjoner i videre planlegging av bruk av områdene. NVE legger til grunn at Statkraft i den videre detaljprosjekteringen og gjennomføringen av anleggsarbeidene tar hensyn til hvor mye masser som til enhver tid kan mellomlagres innenfor de avsatte arealene for dette ved Svean.

Planområdet ved Svean ligger også innenfor aktsomhetsområde for steinsprang og snøskred. Statkraft skriver i detaljplanen at området er befart av ingeniørgeolog og at anleggsarbeidene skal gjennomføres slik at anleggsområdene til enhver tid er sikret mot skred og steinsprang. NVE har bedt Statkraft om nærmere redegjørelse for hvordan dette skal gjennomføres, samt dokumentasjon på at portal- og transformatorbygg bygges med tilstrekkelig sikkerhet mot skred. Statkraft svarte den 3. desember at de har planlagt å utføre en skredfarevurdering i løpet av desember 2024 og januar 2025, såfremt befaring kan gjennomføres. Videre svarer Statkraft at skredfarevurderingen benyttes til å vurdere om det må gjøres spesielle tiltak for portal- og transformatorbygg.

NVE forutsetter at Statkraft foretar sikring av området som eventuelt måtte være nødvendig, og minner om at konsesjonæren er fullt ut ansvarlig for å gjennomføre risikovurderinger og tilhørende risikoreduserende tiltak. Dette gjelder både bygge- og driftsfasen. NVE har samtidig satt som vilkår at Statkraft skal legge frem oppdatert dokumentasjon når dette foreligger.

Vurderinger etter naturmangfoldloven

Alle myndighetsinstanser som forvalter natur, eller som fatter beslutninger som har virkninger for naturen, plikter etter naturmangfoldloven § 7 å vurdere planlagte tiltak opp mot naturmangfoldlovens relevante bestemmelser.

Saken har nylig vært opplyst gjennom konsesjonspliktavurdering og i denne prosessen har naturmangfoldloven kapittel II blitt vurdert. NVE har derfor ikke foretatt nye vurderinger av tiltaket som helhet etter prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 og viser til vurderingene som er gjort i forbindelse med vurdering av konsesjonsplikt.

NVE har derimot gjort en vurdering områdene som berøres midlertidig som følge av anleggsarbeidet, eller der hvor det har kommet frem ny informasjon i ettertid.

Kunnskapen om naturmangfoldet og effekter av eventuelle påvirkninger er basert på den informasjonen som er lagt fram i innsendt plan, konsesjonspliktavurdering for bygging av nytt Svean kraftverk, innkomne høringsuttalelser og NVEs egne erfaringer. NVE har også søkt i tilgjengelige databaser som Naturbase og Artskart. Etter NVEs vurdering er det innhentet tilstrekkelig informasjon til å kunne fatte vedtak. NVE mener derfor det er tilstrekkelig grunnlag for å vurdere tiltaket og de virkninger det har på det biologiske mangfoldet. Samlet sett mener NVE at kravet til kunnskapsgrunnlaget etter naturmangfoldloven § 8 er oppfylt.

Ved Svean er sandsvale (VU) og taksvale (NT) observert hekkende. Svean er også ett viktig område for vannfugl i Nidelva. Blant annet er det registrert bergand (EN) og dvergdykker (EN). Mesteparten av registreringene for fugl er gjort på vår, høst og vinter, men området benyttes også til hekking av enkelte ande- og vadefugler. Ved Grendstad er det blant annet registrert vipe (CR), hettemåke (CR) og svartand (VU).

På motsatt side i utløpshølen ved Svean ligger Moøya med den registrerte naturtypen flomskogmark. Tilstanden til naturtypen er vurdert som dårlig som følge av reguleringen av vassdraget med manglende flommer, men naturmangfoldet der er vurdert å ha stor verdi. Ved konsesjonspliktavurderingen ble det vurdert at et nytt utløp i den samme hølen ikke vil påvirke hydrologien i området annerledes enn dagens utløp, og dermed ikke påvirke området med verneverdige flomskogmark. I forbindelse med arbeidet med detaljplanen er det kartlagt og registrert to nye naturtypelokaliteter. I lia bak stasjonsområdet er det registrert en liten lokalitet av *gammel høgstaudegråorskog* av høy verdi. Langs Nidelva sør for stasjonsområdet er det registrert en lokalitet med *rik gransumpskog*. Tilstanden til denne vurderes av Sweco til å være av svært redusert kvalitet. I tillegg er det sør for portalbygget til svingtunnelen registrert *gubbeskjegg* (NT). Både de registrerte forekomstene av gubbeskjegg og naturtypelokalitetene ligger utenfor inngrepsgrensen for prosjektet og vil derfor ikke bli berørt av dette.

I forbindelse med anleggsarbeidene konstaterer NVE at fugl og annet dyreliv vil kunne bli forstyrret både ved Svean og Grendstad. Arbeidene vil derimot ikke føre til endring eller forringelse av leveområdene for vannfugl på sikt. Eventuelle restriksjoner for tidspunkt for anleggsarbeidene vil også totalt sett medføre en lengre anleggsperiode hvor det foregår forstyrrende arbeider.

Trondheim kommune gav høringsinnspill hvor de etterlyste mulige avbøtende tiltak for sandsvale i forbindelse med utbyggingen. Statkraft skriver at det i mai 2023 ble observert sandsvale og taksvale ved utløpet til Svean kraftverk. Det er ikke slått fast om disse hekker i området. Elvebredden i kraftstasjonsområdet er i all hovedsak bygget opp av sprengstein fra den opprinnelige utbyggingen, og har heller ikke en helning som sandsvale foretrekker som hekkelokalitet. Statkraft skriver videre at det ikke er observert typiske hekkelokaliteter for sandsvale i eller i umiddelbar nærhet til tiltaksområdet. Statkraft vil likevel i samarbeid med Trondheim kommune og Birdlife vurdere løsninger som kan legges

til rette for etablering av naturlige hekkeplasser for å bedre habitatsforholdene i området. NVE ber om å bli holdt orientert om dette arbeidet.

Etter NVEs vurdering mener vi at planen slik den foreligger, ikke være i konflikt med forvaltningsmålet for naturtyper og økosystemer gitt i naturmangfoldloven § 4 eller forvaltningsmålet for arter i naturmangfoldloven § 5.

NVE har også sett på virkningen fra tiltaket i sammenheng med andre påvirkninger på naturtypene, artene og økosystemet. Den samlede belastning på økosystemet og naturmangfoldet er blitt vurdert i henhold til naturmangfoldloven § 10. Den samlede belastningen anses ikke så stor at den blir avgjørende for vurderingen.

Etter NVEs vurdering foreligger det tilstrekkelig kunnskap om virkninger tiltaket kan ha på naturmiljøet. Førre-var-prinsippet i naturmangfoldloven § 9 får dermed ikke anvendelse.

Etter § 11 og § 12 skal tiltakshaveren dekke kostnadene og benytte miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder. Planen med supplerende kommentarer fra Statkraft konkretiserer de tiltakene som skal gjøres for å hindre og begrense skader på naturmangfoldet. Kostnadene for dette dekkes av Statkraft.

Forhold som dere må avklare før arbeidet kan starte

Plan- og bygningsloven

Dere må avklare med kommunen om tiltaket må ha dispensasjon fra gjeldende arealplan. Dette fordi det må være i samsvar med kommuneplanen sin arealdel og gjeldende reguleringsplaner. Dette gjelder selv om tiltaket har fått konsesjon, og dermed er unntatt fra byggesaksbehandling etter plan- og bygningsloven, jf. forskrift om byggesak (FOR 2010-03-26-488 - byggesaksforskriften) § 4-3 første ledd.

Dere må og sørge for at tiltaket blir gjennomført i samsvar med plan- og bygningsloven og tilhørende forskrifter. Dette gjelder særlig reglene i plan- og bygningsloven om tekniske krav (§ 29-5), og krav til produkt til byggverk (§ 29-7) med tilhørende deler av byggeteknisk forskrift. Disse gjelder så langt de passer for tiltaket.

Damsikkerhetsforskriften

Vedtaket omfatter ikke plan for sikkerhet av vassdragsanlegg i konsekvensklasse 1 og høyere etter damsikkerhetsforskriften som også skal være godkjent før anleggsstart.

Naturforekomster, landskapsområder og kulturminner

Vi minner om post 6 om konsesjonærens ansvar ved anlegg/drift og post 9 om kulturminner som konsesjonæren må følge opp i forkant av og under anleggsperioden.

Privatrettslige rettigheter

Vi gjør oppmerksom på at konsesjonæren må sørge for å skaffe seg nødvendige privatrettslige rettigheter for utbygging og drift av anlegget.

Nødvendige tillatelser etter annet lovverk

Før anleggsarbeidet starter må konsesjonæren innhente nødvendige tillatelser etter annet lovverk.

Det skal sendes inn dokumentasjon til Trondheim kommune når anlegget er ferdig bygd

Når anlegget er ferdig bygd, skal dere sende kartdata i egnet format med alle fysiske anlegg til Trondheim kommune, slik at kartdata kan gjøres tilgjengelige på en enkel måte, jf. byggesaksforskriften § 4-3 fjerde ledd.

Klageadgang

Vedtaket kan påklages, se orientering om rett til å klage på siste side.

Med hilsen

Kristian Markegård
direktør

Mari Hegg Gundersen
seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner

Mottakerliste:

STATKRAFT ENERGI AS

Kopimottakerliste:

Birdlife avdeling Trøndelag
Forum for natur og friluftsliv i Trøndelag
Grunneiere/rettighetshavere
Naturvernforbundet i Trøndelag
Statsforvalteren i Trøndelag
Trondheim kommune
Trondheim og omland fiskeadministrasjon (TOFA)
Trøndelag fylkeskommune
Vannregion Trøndelag
Statkraft Energi AS - Carl Martin Rendum Klæth
Statkraft Energi AS – Marte Veivåg Aase

Vedlegg:

Arealbruksplan Svean av 18.11.2024
Arealbruksplan Grendstad av 21.05.2024
Arealbruksplan område mot Løkaunet av 21.05.2024

Orientering om rett til å klage

Frist for å klage	Fristen for å klage på vedtaket er 3 uker fra den dagen vedtaket kom frem til deg. Hvis vedtaket ikke har kommet frem til deg, starter fristen å løpe fra den dagen du fikk eller burde ha fått kjennskap til vedtaket. Det er tilstrekkelig at du postlegger klagen før fristen løper ut. Klagen kan ikke behandles dersom det har gått mer enn 1 år siden NVE fattet vedtaket
Du kan få begrunnelsen for vedtaket	Hvis du har fått et vedtak uten begrunnelse, kan du be NVE om å få en begrunnelse. Du må be om begrunnelsen før klagefristen løper ut.
Hva skal med i klagen?	Klagen bør være skriftlig. I klagen må du: • Skrive hvilket vedtak du klager på.• Skrive hvilket resultat du ønsker.• Opplyse om du klager innenfor fristen.• Undertegne klagen. Hvis du bruker en fullmektig, kan fullmektigen undertegne klagen. I tillegg bør du begrunne klagen. Dette betyr at du bør forklare hvorfor du mener vedtaket er feil.
Du kan få se dokumentene i saken	Du har rett til å se dokumentene i saken, med mindre dokumentene er unntatt offentlighet. Du kan henvende deg til NVE for å få innsyn i saken.
Vilkår for å gå til domstolene	Hvis du mener vedtaket er ugyldig, kan du gå til søksmål. Du kan bare gå til søksmål dersom du har klaget på NVEs vedtak, og klagen er avgjort av ED som overordnet forvaltningsorgan. Du kan likevel gå til søksmål dersom det har gått 6 måneder siden du sendte klagen, og det ikke skyldes forsømmelse fra din side at klagen ikke er avgjort.
Sakskostnader	Dersom NVE eller ED endrer vedtaket til din fordel, kan du søke om å få dekket vesentlige og nødvendige kostnader. Du må søke om dette innen 3 uker etter at klagevedtaket kom frem til deg.
Hvem kan klage på vedtaket?	Hvis du er part i saken, kan du klage på vedtaket. Du kan også klage på vedtaket hvis du har rettslig klageinteresse i saken.
Hvor skal du sende klagen?	Du må adressere klagen til Energidepartementet (ED), men sende den til NVE. NVEs -epostadresse er nve@nve.no. NVE vurderer om vedtaket skal endres. Dersom NVE ikke endrer vedtaket, vil vi sende klagen til ED.

Denne forklaringen er basert på forvaltningslovens regler i §§ 11, 18, 19, 24, 27 b, 28, 29, 31, 32 og 36.